

„Egy becsületes tsz-főkönyvelő egyedül többet sikkaszt, mint ez a 23 ember együtt”^[1]

Az Onódy-ügyről az MSZMP Központi Bizottságában, 1965. március 11.

1964. december 5-én a Népszabadság hírül adta, hogy a Budapesti Rendőrfőkapitányság nyomozást folytatott Onódy Lajos, az Éttermi és Büfé Vállalat igazgatója és 11 társa ellen. A nyomozás megállapításai szerint Onódy és társai éveken keresztül „csaltak, sikkasztottak, károsították a kezelésükre bízott társadalmi tulajdont”. Az Onódy-ügy akarva-akaratlanul is összekapcsolódott a Hruscsov 1964 októberi leváltása nyomán a magyar pártvezetésben kialakuló bizonytalansággal, amely leginkább azt a kérdést vetette fel, miként tud úrrá lenni Kádár János pozíciója megingásán.

Bevezetés

1964. december 5-én a *Népszabadság* hírül adta, hogy a Budapesti Rendőrfőkapitányság nyomozást folytatott Onódy Lajos, az Éttermi és Büfé Vállalat igazgatója és 11 társa ellen a társadalmi tulajdont károsító bűncselekmények miatt. A nyomozás megállapításai szerint Onódy és társai éveken keresztül „csaltak, sikkasztottak, károsították a kezelésükre bízott társadalmi tulajdont, s bűnszövegségben elképzelték a magukéba 400 ezer forint kárt okoztak a népgazdaságnak”. A rendőrség ugyanakkor bűnvádi eljárást indított Lázár Géza, a Belkereskedelmi Minisztérium Vendéglátóipari Főigazgatóságának, mint az Éttermi és Büfé Vállalat közvetlen felettes hatóságának vezetője ellen, aki egyrészt fedezte Onódy üzletemeit, másrészt maga is bűncselekményeket követett el.

Ezzel „hivatalosan” is kezdetét vette az Onódy-ügy, amely aztán többfelé szétágazott. Akarva-akaratlanul is összekapcsolódott a Hruscsov 1964 októberi leváltása nyomán a magyar pártvezetésben kialakuló bizonytalansággal, amely leginkább azt a kérdést vetette fel, miként tud úrrá lenni Kádár János pozíciója megingásán, s amelyet ellenfelei a párt felső körében igyekeztek kihasználni. Kiindulópontja és hivatkozási alapja lett egy végül eredménytelen korrupcióellenes (sajtó)kampánynak is, amellyel a gazdasági vezetőket akarták figyelmeztetni, ráadásul akadtak, akik saját alantas céljaik elérése érdekében hamis pletykákat kezdtek gyártani és terjeszteni olyanokról, akiknek az ügryhöz semmi közük nem volt, sőt magát Onódyt sem ismerték.

Az 1920-ban született Onódy Lajos 18 évesen kezdett a Ganz Gyárban dolgozni, előbb segédmunkás volt, aztán villanyszerelő, majd egy művezetői iskola elvégzését követően 1941-ben műszaki tisztviselővé lépett elő. A háború alatt zsidókat mentett - amiért az izraeli Yad Vashem Intézetől 1995-ben megkapta a Világ Igaza kitüntetését -, valamint legfőképp az ő nevéhez fűződik a gyár „bénítási anyagainak” megmentése 1944 decemberében. (A bénítási anyag eltávolításával, vagyis egy esztergagép, gyalugép vagy bármilyen hasonló berendezés vezérszójának kiszedésével, illetve megsemmisítésével a hatalmas gépek használhatatlan ócskavassá válnak.) Karácsony előtt a Gestapo letartóztatta, a svábhegyi Majestic szállóba vitték, ahol halálra ítélték. Az ítélet végrehajtása a szovjet csapatok közeledténél köszönhetően hiúsult meg.

A fiatal kommunista Onódy 1945 júniusában - „pártfeladatként” - az Extra Cukorka- és Csokoládégyár beszerzési vezetője lett, majd annak felszámolása után, 1949-ben az Éttermi és Büfé Vállalat megszervezésével bízták meg, amit szakképzetlenségére ellenére ügyesen véghez is vitt. A vállalat Onódy irányítása alatt tíz alkalommal nyerte el a belkereskedelmi miniszter és az illetékes szakszervezet által adományozott Kiváló Vállalat címet. Maga Onódy két ízben részesült magas állami kitüntetésben, legutóbb 1958 májusában Dobi Istvántól, az Elnöki Tanács elnökétől vehette át a Szocialista Munkáért Erdeméretet. Emellett 1959-ben megkapta a Kiváló Dolgozó kitüntetését saját miniszterétől, 1960 szeptemberében pedig a szovjet kereskedelmi miniszter a Szovjet Kereskedelem Kiváló Dolgozója címet adományozta neki a moszkvai Gorkij parkban lévő Medvezsonok (Mackó) büfé-étteremben a „magyar ipari kiállítás lebonyolítása idején végzett kiváló munkájáért” (vagyis a vendéglátóhely létrehozásáért és működtetéséért), valamint „tapasztalatainak a szovjet szakemberekkel való megosztása útján nyújtott gyakorlati segítségéért”.

Budapesti olyan ismert helyek tartoztak a vállalathoz, mint a Kis Royal, a későbbi Moulin Rouge helyén álló Budapest Táncpalota, a Mézes Mackó, az Abbázia és az EMKE. Emellett az 1960-as évek elején a vállalat a Balaton déli partján, elsősorban Siófokon és Balatonföldváron hozott létre szállókat. Ugyancsak ők gondoskodtak a MALÉV nemzetközi járatainak ellátásáról, és ők működtették a Népstadion büféit is.

Onódy az idők folyamán alaposan „kinőtte magát” - 1953-tól hosszú éveken keresztül a Ferencváros labdarúgó szakosztályának elnöki tisztét is ellátta -, tipikus „kijáró” volt, aki a saját javára tudta fordítani a rendszer merevségét és nehézségét, s ehhez minden eszköz és lehetőség megadatott neki. Egy monopolhelyzetben lévő, ráadásul az akkori megítélés szerint stratégiaiul fontos területen működő intézmény vezetőjeként sok szállal kötődött a párt- és állami vezetés több tagjához, szükség esetén - viszonzásra számítva - apróbb-nagyobb szívességeket tett nekik, ezek közé tartozott az ingyenes vagy rendkívül kedvezményes vendéglátás, az ajándékba küldött bőséges hidegtalak vagy a főfajta bel- és külföldi szeszes italok. A kapcsolatépítés csúcsa a Mackó és a Diána vadászársaságok létrehozása volt a mátrai Kiszánáson, amelyeknek őt, illetve hét tagja volt: Gáspár Sándor, aki egyéb funkciói mellett 1959-től a PB póttagja, 1962-től rendes tagja, Neuzál Ferenc igazságügyi miniszter, Szalay József, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és Szénási Géza legfőbb ügyész, illetve Kelemen Endre, a legismertebb s legfoglalkoztatottabb igazságügyi orvosszakértő és a felesége, valamint természetesen Onódy. Mindezeket figyelembe véve méltán érezhette védettnek magát, olyannak, akinek senki sem árthat, és akinek sok mindent szabad. De nyilvánvaló, hogy mindezzel ellenségeket is szerzett, és a maga köré szőtt védőháló vége előtt elégtelenek bizonyult, hogy őt fenntartsa.

Onódy egésze semmiképp sem nevezhető tisztán gazdasági bűnyügynek, a terhére felrótt 32 ezer forint elsikkasztása elenyésző összeg, az ezéért elsőfokon 1965. március 20-án kiszabott hét és fél év szabadságvesztés, amit négy hónappal később másodfokon hat és fél évre „enyhítettek”, egyáltalán nem állt ezzel arányban. A legjobb összevetést az 1961-es Török-ügy kínálja. Török Istvánt, a Vasas Szakszervezet főtitkárát, az MSZMP Központi Bizottságának tagját a bíróság a „társadalmi tulajdon sérelmére ismételtén elkövetett sikkasztás és hűtlen kezelés elkövetésének büntette” miatt két év hat hónapi börtönbüntetésre ítélté 340 ezer forint károkozásért, amelyből a vádlott időközben 80 ezret megtérített. Egyúttal a büntetés mértékének meghatározásakor tudatosan figyelmen kívül hagyták Török felelősségét a főkönyvelője által elsikkasztott közel kétfélmillió forint miatt, ráadásul a volt főtitkárnak csupán 14 hónapot kellett börtönben töltenie. Török ügyének nem akartak „jelentést” adni, az erőviszonyok is neki kedveztek, Onódy esetében azonban a hatalom példát kívánt statuálni. (Ne felejtjük el, hogy Török pere zárt ajtók mögött folyt, míg az Onódy-per bírósági tárgyalásán a hazai és a külföldi újságírók jelen lehettek, és tudósíthattak az eseményekről.) Az ítéletek összevetéséből is látszik, hogy Onódyt nem azért ítélték el, amit valójában tett, vagy amit a politika az ő számlájára írt, hanem azért, amit nem, vagy csak kis részben követett el. Bárhogy is nézzük, az ellene felhozottaknak még a Kádár-korszak büntetőjogi paragrafusainak alapján is sokkal enyhébb megítélés alá kellett volna esniük, sőt egy fegyelmivel - vagy az igazgatói posztról való leváltással - is el lehetett volna intézni az egészet. De ha a vele szemben hivatalosan hangoztatott vádak igazak lettek volna is, felsőbb akarat nélkül akkor sem születhetett volna „ügy”. Amikor Onódyt 1964. október 30-án őrizetbe vették, még ő is „tévedésre” gyanakodott, talán csak akkor érezte meg, hogy itt jóval többről van szó, amikor minden erőfeszítése dacára nem bocsátották & ocirc;t szabadon. Nem vette észre, hogy mi készül ellene, vagy alábecsülte a veszélyt, éppen ezért a kezdet kezdetén a számára kinyitott kiskapuval sem élt. Onódy ugyanis közvetlenül a letartóztatása előtt külföldről érkezett vissza, s még Bécsben tartózkodott, amikor felhívták, és figyelmeztették, hogy ne jöjjön haza.

Mint szó volt róla, az Onódy-ügy számos pletyka és mítosz gerjesztője lett, melyek hatása mind a mai napig tart. A pletyka a diktatúrák sajátos velejárója, a vezető elit „megközelíthetlenségéből” és a demokratikus ellenőrző mechanizmusok hiányából fakad. Különböző szövegszövegek mindig voltak, 1964 őszén-telén például sokhelyütt lehetett hallani állítólagos tervezett áremelésekről vagy munkahelyi elbocsátásokról (a kötelező foglalkoztatottság mellett!) az Onódy-ügy kipattanásakor pedig többek között az kapott szárnyra, hogy „valami gyűlösen a Pártközpontban lövöldözött, és Czinege honvédelmi miniszter kilyukasztta Kádár elvtárs bórét, meglötte”, illetve hogy „a MALÉV vezérigazgatója ötödmagával egy repülőgéppel disszidált”.

Egy álhír könnyű elterjesztésének lehetőségét lovagolták meg azok, akik a szegyetlen pletykahadjárral nem is annyira Onódyt akarták lejáratni. A mendemondák hatalmas és féltelen mulatózásokról (sőt, egyenesen orgiákról) szóltak, amelyek állítólag a volt igazgató felügyelete tartozó fővárosi mulatóhelyeken (Kis Royal, Budapest Táncpalota) zajlottak a korszak neves és ünnepeit színesítőinek aktív részvételével. Rövid idő elteltével a listán közülük csak Bara Margit maradt, akiről szelvényben-hosszában híresztelni kezdtek, hogy az orgiák állandó szereplője volt, meztelenre vetkőzött, s a ráöntött csokoládét a „mulatózóknak” lenyalták róla. Ezek a pletykák teljességgel alaptalanok voltak, a legfőbb céljuk az volt (amellett, hogy így az Onódy-ügyet is jobban „el lehetett adni”) a puritán Kádárnak, hogy Bara Margitot bármilyen eszközzel meghurcolják, ellehetetlenítsék, és pályája feladására kényszerítsék (ez sikerült is). A korszak talán legszebb színésznője

ellen indított rágalmozó kampány eredménytelen maradt volna, ha a legfelsőbb politikai vezetésben valaki az irigyei és ellenségei mellé nem áll. A valóságban így kapcsolódott össze az Onódyval való politikai leszámolás a Bara Margittal szembeni aljas fellépéssel, miközben a két "főszereplő" nem is ismerte egymást.

Az Onódy-ügy a jogerős ítélet meghozatalával 1965 júliusában lezárult. A kreált mellékperekben is megszülettek az ítéletek az év végéig. A párt- és állami vezetők közül mindenki "megúszta" Onódyval való kapcsolatát - maximum "az éberség elmulasztása miatt" részesítette őket figyelmeztetésben az MSZMP Politikai Bizottsága. Nezvál és Tausz János belkereskedelmi miniszter (a felettes hatóság vezetője) csak 1966 decemberében távozott posztjáról. A legfőbb ügyész és a legfőbb bíró is a helyén maradtak, nem is szólva Gáspár Sándorról. Megőrizték posztjukat a "másodszerplők" is, például Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter vagy Sebes Sándor, a belkereskedelmi miniszter első helyettese, aki közvetlenül felügyelte a Vendéglátóipari Főigazgatóságot a minisztériumban. Az ilyen esetekben meghonosodott szokás szerint alsó szinteken azért megtörtént a felelősségre vonás, a "belkereskedelmi, belügy-, pénzügy-, közlekedés- és postaügyi miniszterek lefolytatták a szükséges fegyelmi eljárásokat, és megbüntették a felelős személyeket".

A pártvezetés a Központi Bizottság 1965. március 11-13-i ülésén tárta saját nyilvánossága elé az Onódy-ügyet. Ezt megelőzően Kádár János miniszterelnöki tisztségében az országgyűlés 15. ülésén, február 11-én szót nagy általánosságban néhány szót erről az esetről és más gazdasági bűncselekményekről. A KB márciusi ülésének első napján Biszku Béla, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára számolt be az "időszerű belpolitikai kérdésekről", s itt hozta szóba Onódy Lajost. Ez utóbbiról olyan minőségben is beszélt, mint annak a háromfős bizottságnak a vezetője, amelyet a PB hívott életre az Onódy-ügy "feltárására", s amelybe rajta kívül Pap Jánost és Korom Mihályt delegálták. Biszku referátumát követően tanulságos hozzászólások hangzottak el a Központi Bizottságban, ezeket bocsátom közre.

Forrás

Biszku Béla referátuma és a válaszok

"BISZKU BÉLA elvtárs:

Tisztelt Központi Bizottság!

Az én feladatom valamivel egyszerűbb, mint a Nemes elvtársé.

A tájékoztatóban három témáról fogok szólni:

- A Központi Bizottság decemberi határozata végrehajtásának tapasztalatai, ennek vannak ilyen részkérdései, mindenekelött a határozat fogadtatása a közvélemény részéről, az Országgyűlés februári ülésének hatása, a terv teljesítésének január-február havi eredményei, a normarendezés beindításának tapasztalatai, és egy pár szót arról a KB-határozatról, amely a gazdasági vezetés rendszerének fejlesztéséről szolt decemberben.
- A tsz. zárszamadó közgyűlések néhány tapasztalata.
- A pártvezetőségek újjáaválasztása.

Szeretném a PB megbízásából a Központi Bizottságot tájékoztatni arról az Onódy-féle úgyról, mert előbb meditáltunk rajta, hogy a KB-nak adjunk tájékoztatást, vagy ne, de mindenki találkozott valamilyen oldalával ennek a dolognak, és különböző rémhírekkel, és a külügyi oldalával én nem akarok sokat foglalkozni, mert az most már az újságból ismert, de bizonyos politikai vonatkozásai vannak, amikről érdemes szólni. Ami az egész ügynek a jellegét illeti, ez ugyanaz, tisztelt Központi Bizottság, mint a Török-ügy volt annak idején. Emlékeznek az elvtársak, hogy annak idején ezzel mi foglalkoztunk, majdnem hajszálpontosan ugyanaz. (Közbeszólások. Biszku elvtárs türelmet kér, hogy megmagyarázhassa, mire gondol.) Ami a dolog külügyi vonatkozását illeti: ez tisztelt Központi Bizottság? [nem rögzített rész - T. J.], a jogászok, vagy a bűnügyi minősítése ennek a társadalmi tulajdon ellen bűnszövetkezetben elkövetett vétség. Ezt így hívják, összesen 23 embert érint, 10 ellen bírósági eljárás folyik, ebből 5 vagy 6 fő őrizetben, és a többi is természetesen törvényesen felelősségre lesz vonva. Nyílt tárgyalás folyik az ügyben, jelen vannak a nyugati sajtótudósítók is. Szenzációhelesen tartózkodnak ott, az első két nap adtak valamilyen tudósítást, most erről hallgatnak, a szenzáció nem volt meg a számukra. Tehát ez azt jelenti, hogy közönséges bűnügy, az anyagi kár bizonyíthatóan, amit az iratok tartalmaznak, és amit a vádirat tartalmaz, az 6-700 ezer forint között van. Saját hasznukra károsították meg a társadalmi tulajdont, visszaéltek a beosztásukkal, főleg Onódy, reprezentáltak az állam kárára, és közpénzből fedezték mindezeket, amire nem volt törvényes engedélyük. Most ismétlem, azért kívánok róla szólni, mert a Központi Bizottságnak, a Politikai Bizottságnak, a Kormányknak, a Kormány tagjainak a rágalmozása folyt. Amikor ez elkezdődött, sokakat belekevertek, erről meg kell mondan: az ellenségeinknek, ellenfeleinknek a műve. Büntetőjogilag itt ebben a körben, amit említettem, senki sincs érintve, nincs felelőssége. Mégis mi van, elvtársak, ami nem tűrhető, amit szóvá kell tenni? Itt szeretnék egy kis kitérőt tenni, és arról szólni, hogy 1956 után a konszolidációhoz nagyon nagy mértékben hozzájárult az, hogy felszámoltunk és eltűntünk nem kívánatos jelenségeket, amik azelőtt voltak. Ilyesmik, mint a korlátlan juttatások rendszere a vezetők számára. Most mindenki a fizetéséből él. És miért lett mégis ebből a közönséges bűnügyből politika? Felmerül az emberben, hogy miért lett ebből politika. Hát azon túlmenően, hogy az ellenség ezt kiaknázza, a rendszer ellen igyekszik kihasználni, az magától értetődik. Onódy az párttag volt, és olyan, munkásból lett, eredményeket felmutató igazgató volt, aki fokozatosan csúszott le, s követett el bűncselekményeket. Széles baráti kapcsolatokkal rendelkezett állami- és pártvezetők között, és ezt kihasználta - amikor már lecsúszott, és bűncselekményeket követett el, tudatosan ki is használta a bűncselekmények fedezésére. Itt van a találkozás a Török-üggyel, és azzal az azonosság. Ugyanez volt ott is, hogy azok, akik a bűncselekményeket követték el, felhasználták Törököt a bűncselekmények fedezésére. Hogy aztán ő is lecsúszott, ott van a hasonlóság a kettő között. A Politikai Bizottság megbízásából megvizsgáltuk több párttag szerepét. Ezek különbözők, akik elvesztették egyrészt józan ítélőképességüket és kommunista éberségüket, és az Onódy elleni jelzésekre, amik megtörténtek, évekkal ezelőtt megtörténtek, nem figyeltek fel, ellenkezőleg, azt mondták, hogy ez egy tisztességes ember, ehhez nem fér kétség, ez egy tehetséges ember, ajándékot, szívességet fogadtak el tőle, amit - ismétlem - ez közpénzből fedezett, nem a zsebéből. Volt olyan is, akit megkérdeztem, s teljesen jóhiszeműen azt mondta, hogy úgy fogta fel, hogy fel sem merült benne, hogy nem a saját fizetéséből fedezi azt, amit X-nek vagy Y-nak szívességeket vagy ajándékokat adományozott. Aztán van olyan is ezek között az elvtársak között, akik a dologgal valamilyen formában olyan időpontban találkoztak, bejelentéssel találkoztak, vizsgálni kellett volna, és nem vitték végig a vizsgálatot. Azért mondom, hogy itt különféle esetekről van szó. Szeretnék ezek közül kiemelni 2-3 esetet, négyet. Nezvál elvtársnak a dologban Nezvál elvtárs, aki a Központi Bizottságnak tagja. Hát milyen módon tudták felkapni az ő nevét? Igazságügyi miniszter, a KB tagja, és ugyanakkor két ilyen fiktív vadásztársaságnak az elnöke volt, ahol az Onódy volt a gazdasági felelős. Aztán ugye tagja volt az egyiknek a Szalay, azután a másikkal az Igazságügyi orvosszakértője meg a felesége, szóval összesen 6 vagy 7 tagú, és mind a kettőnek az elnöke volt. Ezeknek az Onódy volt a gazdasági felelős, s ezt széltében-hosszában híresztelte, neki ilyen jó kapcsolatai vannak. Most mi tűrhetetlen itt, elvtársak? Az tűrhetetlen, hogy a törvény őrei - Nezvál elvtárs, meg a Szalay elvtárs, a legfőbb bíró - ilyenben benne legyenek. Nekik harcolni kell az ellen, hogy ilyesmi ne forduljon elő, hogy egy ilyen fiktív, látszat-társaságot hozzanak létre - és tagjai, meg elnöke az ilyen társaságnak. Aztán vannak ennek más vonatkozásai is. Itt volt pl. ugye ez az ember, különböző utazásokat tett. Azt hiszem, hogy 7 év alatt (vagy hány év alatt?) 26 esetben volt 36 országban. Most ezek hogy kerültek sorra? Részben hivatalos engedélyek, részben az összeköttetési útján, amivel az Útlevelesztály vezetőjénél rendelkezett, Tatai József, most a Külügyminisztériumban teljesít szolgálatot. És ugye ezt rekompenzálta ez az ember, ezeket a szívességeket, ezeket az útleveleket, amit ő nem a vezetőjének az engedélyével kapott meg, elvitték ide, elvitték oda, ott ingyen fogyasztottak, és ez volt a hála meg a köszönet azért, hogy a törvényes helyen, ahol meg van határozva, hogy hogy kell egy állami tisztviselőnek kiadni az útlevelet, hát másképp jártak el. Aztán más ilyen esetek is szerepeltek, itt az FM egyik osztályvezetője, aki valamilyen kapcsolatban volt Onódyval, aki ingyen belépőt adott a Budapest Táncpalotába, aztán különböző ingyen fogyasztásokat biztosított a számára, azért, hogy rekompenzálja a különböző szívességeket. Ez azt jelenti, hogy olyan szemtelen a bírósági tárgyaláson, hogy azt mondja, hogy ebben a rendszerben? Ebben a rendszerben nem lehet elintézni semmit se összeköttetések nélkül, hát itt vannak az összeköttetések. Aztán különböző kedvezményeket élvezett a MALÉV útján. Az utazásoknak egy részét úgy bonyolította le, hogy vannak ezek a beindító járatok - Te ismered. Kossa elvtárs - a MALÉV-nél, aztán ki tudja, hogy milyen rendszer alapján, mindenki felkerülhet, és haverok meg az összeköttetéssel rendelkeztek, azok oda bejuthattak. Így bonyolította le az utzásait. Aztán az IBUSZ részéről különböző kedvezményeket élvezett, és másutt is. No, most hogy került fel, elvtársak? Felmerült a politikai felelősség, nem bűnügyi felelősség, ez erkölcsi, politikai felelősség. Van a pártszervek felelőssége. A belkereskedelmi tárának a felelőssége, ahol ez az ember dolgozott, és ott érdekes a felelősség, mert felel a tárának a vezetője, de szerintünk felelős Sebes elvtárs is, aki felügyelt, és aki megkapta annak idején azokat a bejelentéseket, hogy ez az ember nem tisztességes ember, visszaélések fordulnak elő nála, és erre azzal válaszolt, hogy a revíziót lebonnyoltották, és akkor kiderült, hogy itt visszaélés nincs. Most, amikor megírta a Központi Bizottságnak a levelet, akkor azt mondja, hogy sajnálja, meg ugye a revízióval nem lehet kideríteni az ilyen visszaéléseket, csak rendőrség útján lehet kideríteni, hát bizony ki lehet deríteni. Csak oda kell figyelni, amikor szólnak az ilyen ügyekről. Aztán van Nezvál elvtársnak politikai, erkölcsi felelőssége, Szalay elvtársnak, és bizonyos értelemben [a KPM-nek], mert ugye az a MALÉV meg az IBUSZ, annak a felügyelete, ugye, Csanádi elvtársékhöz tartozik, a KPM-hez.

Nos, most kicsit részletesebben a Belkereskedelmi Minisztérium felelősségéről. Bejelentések érkeztek, és nem segítettek, hanem gátolták a vizsgálatnak a megindítását, tulajdonképpen azzal, hogy a válasz az volt, hogy itt nincs semmi visszaélés, itt tisztességes emberekről van szó, és ne üldözzék ezeket. Aztán érdemes megvizsgálni azt is, hogy mik adnak lehetőséget visszaélésre. Annak idején, én emlékszem, a Minisztertanácsnál mi vitakoztunk ezen a "káló"-nagyságon, hogy mekkora legyen a "káló", egy óriási vita volt, most már vannak tapasztalatok, és érdemes felülvizsgálni, hogy ez helyesen lett-e annak idején jóváhagyva, mert ebbe aztán mindent belevarrtak. Ennek a következményeképpen éltek vissza különböző dolgokban, egy ösztönzés egyenesen a visszaélésre. Megtörtént az is, elvtársak, hogy a névtelen bejelentő ellen - hát ez az Onódy alapon dolgozott - rágalmozás címén eljárást indított a törvény, igazságügyi írásszakértőkkel kikutatta, hogy ki írta a levelet, előszedte és eljárást indított ellene, ez még régebben volt. Vagy másfajta felelősséget: régi kommunista szakemberek vagy régi szervezett munkások, nagyon kevés van ezen a területen, mint vendéglátóipar stb., ilyen szakma, nem olyan, mint az építőmunkások szakszervezete vagy a vasasoknak a szakszervezete. És annak idején, már régen figyelmeztetve lettek, hogy változtassanak ezen a helyzeten, nem reagáltak rá,

főleg a Sebes elvtárs mint régi kommunista. Aztán volt bizonyos egészségtelen rivalizálás a minisztérium, a Belker. Minisztérium és az eljáró hatóságok között is, a főkapitányság között is ilyen rivalizálások. És a bűncselekménynek a felderítése tulajdonképpen kárt szenvedett. Ha tőlem megkérdeznék, hogy milyen ez a, szakmailag, ez a bűncselekmény - bocsánat a kifejezésért, nem akarok itt súlyos kifejezést használni -, de szakmailag egy gyenge munka, meg kell mondani őszintén, gyenge munka, mert 5 ezer oldalas bizonyító anyag, meg nem tudom hány oldalas ügyészségi összefoglaló, ami a Kertészektől kezdve minden istennilyával foglalkozik, és a lényeges momentumokat nem emeli ki, hát rá voltak kényszerítve már a végén, hogy nyílt nyomozati eljárással foglalkozzanak ezzel az ügyvel. De ebben természetesen a tárcának, az eljáró tárcának többet kellett volna segíteni, és azt a bizonyos minisztertanácsai határozatot, amit, azt hiszem, 3 esztendővel ezelőtt hoztunk, hogy hogyan kell az ilyen esetekben együttműködni az állami szerveknek, gazdasági szerveknek, igazságügyi szerveknek, bírósági, rendőrségi szerveknek - nem hajtották tulajdonképpen megfelelően végre.

Milyen intézkedéseket hozott a Politikai Bizottság? Először is: megvárjuk, amíg befejezik az egész ügyet. És fogunk egy összefoglaló jelentést kapni, és a tapasztalatokat hasznosítani kell, több irányban. A bírósági ügyön túl, párteljárást kell lefolytatni az ügyben erkölcsileg érintett párttagokkal szemben. Azért, tisztelt elvtársak, hogy a párt legyen intakt. Több ilyen eset volt már. Mert ha nem intakt a párt, akkor nem tud fellépni megfelelőképpen ilyen és hasonló jelenségekkel szemben. Itt szeretném megjegyezni természetesen, hogy jó lesz, ha a megyei pártbizottságok, a budapesti pártbizottság, kerületek saját portájukon szétnéznek jobban, mert minden egyes területnek megvan a maga "kis Onódyja" valamilyen formában, és a párt legyen intakt az ilyen dolgoktól. Azonkívül olyan intézkedéseket hozott a Politikai Bizottság, hogy az érvényes állami rendelkezések betartását szigorúan ellenőrizni kell, mert itt is arról volt szó, hogy vannak érvényes állami döntések, s nem ellenőrizték megfelelőképpen a végrehajtását.

Van egy másik oldala a dolognak, amivel kell foglalkozni, hogy egyszerűsíteni kell a büntetőeljárást. Ez egy hosszadalmas dolog, és nehéz dolog. Én azt hiszem, hogy itt azt történt, hogy mi az 1956 előtti helyzettel szemben egy másik végletbe kerültünk, minden apró részletet a bíróság meg az ügyészség nyomoz meg bizonyít. Minden apró részletet, és akkor nem tudnak a lényegre koncentrálni, azért jönnek 5 ezer oldalas anyagok létre, és azért húzódnak el az eljárások hosszú ideig, és akkor már a visszatartó hatása se olyan, mint kellene lenni. Most ennél természetesen sokkal fontosabb, hogy ne engedjünk ezeknek a lazulásoknak, védjük a pártunk az erkölcsi normáit.

[?]

RÉVÉSZ GÉZA elvtárs:

Tisztelt Elvtársak!

Előrebocsátom, hogy nem kívántam hozzászólni, de mivel nem értek egyet Biszku elvtársnak, illetve a Politikai Bizottságnak azzal az értékelésével, amit az Onódy-ügyben mondott [sic!]. Mi a decemberi KB-ülésem nagyon helyesen elhatároztuk, hogy rendet kell csinálni a munkafegyelem, a lazaságok terén, meg kell szüntetni az úgynevezett álhumanista vagy álemerberesség és stb. stb., a 65-ös tervünk is abból indult ki, az a fő célkitűzése, hogy elsősorban a minőségnek kell javítani [sic!]. Igen nagy a jelentősége a rendcsinálás tekintetében, a népgazdasági terv végrehajtásában annak, hogy a dolgozók hogyan állnak hozzá ehhez a tervhez, milyen a politikai hangulat az országban a dolgozó emberek között, megszűnik-e a cinizmus és a közönyösség, eredményes harcot folytatunk-e a pazarlás, az állami eszközök elherdálása szempontjából, és megmondom, hogy ebből a szempontból, lehet, hogy tévedek, nagyon nagy szerencse volna, de mint elég sokat utazó villamoson, trólibuszban, autóbuszban, és gyalogjáró és rengeteg emberrel találkozó ember, a hónapok folyamán, mellesleg itt a Pártközponthoz is sokan az utóbbi hónapokban, mikor megyek haza vagy jövök be, kérdezik elég felelős emberek, hát mi lesz már ezzel az Onódy-üggyel, miért nem tájékoztatják a párttagságot, miért lehet rágalmozni vezetőket, Gáspár elvtársról beszélnek, Szénási elvtársról, azonkívül Szalay, Nezvál és egyebekről. Én novemberben a szünetben elmondtam az agit.-proposainknak, hogy hogy dolgozik az ellenséges agit. prop. Talán nem érdektelen elmondani itt most, akkor nem akartam felszólalni. A Nyugatitól 7 perccig vitt haza a taxi, és a taxisofer azt kérdezte, hogy honnan jön, azt hazudtam, hogy Debrecenből, hát ott vettem egy bőröndöt, azt vittem haza, azért ültem taxiba a Nyugatinál. Ott is nagy port vert fel az Onódy-ügy? Nem, mondtam, nem olvasok újságot, meg akartam hallgatni, mit mond. És olyan dolgokat mesélt el. Nos, mi ennek a jelentősége? Egy ilyen taxisofer nem egyedül van, ő elmondta azt is, hogy 36 éve taxisofer, 6,19 ft óraberát kap, ha 3 liter benzine hiányzik, akkor biztos, hogy ez lesz [sic!], itt pedig benne van 70 miniszter, meg pártvezető, 40 millió forintot kicsempésztek Svájcba, sztriptíz, Bara Margit, Töröcsik Mari, mindenki benne volt.

Eltársak, nagyon szomorú dolog. Miért? Én akkor ezt elmondtam az elvtársaknak a szünetben. Ez a taxisofer nem egyedül van, hát vannak egy pár százan, lehet, hogy nem mind ilyen, és bizony ő a Nyugati meg egyebek között a mi embereinket szállítja, vidékieket és másokat, naponta 20-30 ílyet, mindegyiknek elmondja ezt, tudatosan vagy öntudatlanul, ilyen propagandát fejt ki. Ugyanakkor, milyen szánalmas, legalábbis a novemberi közlemény szánalmas volt. Erre is úgy reagáltak komoly, igazi kommunista párttagok, meg ezt nekem mondták, ki kellene tüntetni az Onódyt meg a 12 társát, ott arról volt szó, mert ha hosszú éveken keresztül csak 300 vagy 450 ezer forintot sikkasztottak 12-en a vendéglátóiparban, az még nagy eredmény. Ezt is csak azért mondom el, hogy lássák, hogy milyen hatása van. Elvtársak, a Török-ügyet én ismerem, én akkor idehaza voltam és részt vettem, nem ismerem a részleteit, de először is az nem kapott ilyen nyilvánosságot, jelentéktelen dolog volt, nem vert ilyen társadalmi hullámokat, nincs ilyen társadalmi jelentősége, mint az Onódy-ügynek. És, mondom, én csak azért kértem szót, mert nem szabad, hogy mi ezt elbagatellizáljuk, mert most már nem beszélnek olyan sokat róla, se vidéken, se idehaza, de a nyoma megvan. És ahogy azt a sofőr mondta, és mások is mondják, párttagok is, hogy el fogják kenni a dolgot, sajnos, igen sok emberben él ez. Én meg vagyok győződve legalábbis, én nem néztem bele az Onódy-ügybe, és nem foglalkozok ezzel, hogy se a Nezvál elvtárs, feltételezem a múltjából is, se a Szalay elvtárs, se más, akiket szóba hoztak, abszolút érdektelenek és abszolút büntetőjogilag tényleg nem felelősek, és semmiféle ajándékokat nem kaptak, és nem vettek részt a sztriptízekben, de szomorú és kellemetlen, hogy hónapokon keresztül? A különféle vicceket is tudja, hogy a Brezsnyev elvtárs is azért jött, mindjárt elterjed a budapesti vicc, hogy tisztázza magát, nincs része az Onódy-ügyben. Van egy hangulat, most is van még egy hangulat, és ez nagyon rossz hatással van. Én nem akarok itt vitatkozni a büntetőjogi eljárással, de az, hogy Onódy 26-szor kinn volt külföldön, Amerikában és Svájcban, meg nem tudom, hogy hol, meg autókát hozott be, ezt csak a tárgyalásról adott legutóbbi közleményben olvastam a Népszabadságban, az maga is ugye azt jelenti, hogy valahol azért nincs rend. Én nem vagyok a kemény kéz olyan értelemben politikájának a híve [sic!], hogy ahogy azt ugye a dogmatikusok, a szektások elképzelik, de hát ahhoz, hogy rendet teremtsünk, rendet kell teremtenünk fent is. Azt is az Államgazdasági Osztályon egy hónappal ezelőtt az egyik osztályértekezleten az a felelős elvtársnő, aki a belker.-rel foglalkozik, elmondta pl., hogy az Onódy-ügyben, ezt a Biszku elvtárs is elmondta itten, hogy két évvel vagy másfél évvel ezelőtt volt bejelentés, és azt az illetőt el is ítélték állítólag rágalmozás címén, ezt mondta legalábbis hivatalosan az elvtársnő. Ezt a hírt a Belker.-ből hozta, el is ítélték, és most rehabilitálni kell, és ki kell fizetni. Nem is akarok ezzel sokat foglalkozni. Tehát énszerintem nem szabad elbagatellizálni, nekünk még ezzel kapcsolatban, a mi agitációs és propaganda munkánknak és felvilágosító munkánknak nagyon sokat kell tennünk [sic!], s megmondom azt is, hogy nagyon kell vigyáznunk a magatartásunkra is. Mert azért én mondom, meg vagyok győződve, bár én nem ismerem az anyagot, és nem nyomoztam senki után, és nem szándékosok [sic!] nyomozni, hogy Nezvál elvtárs nem az, amit mondanak, hogy ingyen ezt kapott meg azt kapott, de hogy az elemi iskolás éberség hiányzott, arról már meg vagyok győződve, mert azért látni kellett volna, hogy valaki az eszközein túl érvényesül.

[?]

NEZVÁL FERENC elvtárs:

Kedves Elvtársak!

Biszku elvtárs referátumával én egyetértek, és szeretnék még néhány gondolatot ezzel kapcsolatosan felemlíteni. [?]

Az Onódy-üggyel kapcsolatosan is kell, úgy érzem, néhány dolgot elmondanom, mert amit a Biszku elvtárs elmondott rám vonatkozóan, az igaz. Én az Onódyt több mint 12 év óta ismerem, még abból az időből, amikor a Ganz-gyárban dolgozott, és odakerült erre a vállalatnak az élére. És én öt nagyon rendes embernek ismertem meg. Nekem a 12-14 esztendő alatt, kb. 8-10 évig kevésbé volt vele kapcsolat, csak az ellenforradalom után, amikor az ellenforradalom alatt találkoztam vele, és próbálta menteni azokat a berendezéseket, amelyeket ottan támadás ért, és akkor találkoztam vele először. Én az ő munkáját a jobbik oldaláról ismertem meg, és azt is megmondom az elvtársaknak, hogy igenis, én voltam a 14 esztendő alatt 6 alkalommal nála amikor ő meghívott, születésnapra vagy egyéb ilyen összejöveteleken, ahol vagy hárman vagy öten voltunk, de én semmiféle sztriptízen vagy semmiféle egyéb dolgon nem vettem részt. Sajnos ez alatt az idő alatt, az utóbbi 3 esztendő alatt, mi összeállítottunk egy vadásztársaságot a Mátrában, aminek én lettem az elnöke, és itt őszintén megmondom az elvtársaknak, hogy ha azt mondanám, hogy hülyeség volt, akkor az enyhe kifejezés lenne, nekem semmi szükségem nem volt arra, hogy én ennek a vadásztársaságnak az elnöke legyek. A vadásztársaságban, állítom, hogy semmi törvénytelen dolgot nem követünk el, de mód volt arra, hogy [meg]hurcolják a nevetem, és [be]sársóznak, és sajnos én adtam okot arra, mert ha ennek a vadásztársaságnak nem vagyok tagja, akkor kevésbé lett volna lehetőség, lehet, hogy lett volna akkor is, de ez olyan mód és lehetőség volt, hogy bizony ezt aztán kibővítették mindenféle egyebekkel, amit az elvtársak, meg a Révész elvtárs is elmondott. Én megmondom az elvtársaknak, itt a Központi Bizottság előtt, amikor ez legelőször szóba került, én rettenetesen szégyelltem és resteltem magamat, hogy 36 éves munkásmozgalmi és pártmúltam után ilyen helyzetbe kerültem, mert én eddig is, meg ezután is megálltam, ill. megállom a helyem a rám bízott feladatok megoldásában, és egy ilyen szerencsétlen körülmény közé [sic!] kerültem, hogy volt mód és lehetőség meghurcolni a nevetem, ezen keresztül a pártomat is, a kormányt is. Én azt tudom, hogy ez egy súlyos hiba volt. Nemcsak elemi, ahogyan a Révész elvtárs mondta, hanem nekem sokkal messzebb kellett volna látni, hogy felhasználhatják esetleg a nevetem, vagy olyan dolgot tehetnek vagy csinálhatnak, amely az én nevem alatt azután vagy a népgazdaságnak vagy, mint ahogy később kiderült, saját maguknak is kára származott. Én őszintén megmondom az elvtársaknak, hogy se fegyelmi, se olyan előtt nem álltam még, amely az én becsületemet vagy a párthoz való hűségemet vitathatta volna, de ez alatt a négy és fél hónap alatt rettenetes sokat álltam ki, mert elvtársainknak egy része sem tudta, hogy tényleg mi van, mások eltékerték a fejüket, voltak olyanok, akik eljöttek hozzánk, telefonon kerestek, és mondták, mi van, hát lehetetlen dolog, hogy ilyeneket mondjanak, de mindenesetre igaz volt, hogy össze tudták hozni ezen a címen az én nevetem az Onódy-üggyel, de azt ki tudom jelenteni az elvtársaknak,

hogy nekem az ő manipulációról tudomásom nem volt, engemet semmi olyan dologra nem kért meg, amiben az ő bűncselekményét vagy bűnös munkáját jóváhagytam volna vagy egyetértettem volna vele, és nem is adott nekem semmiféle ajándékot, mert azt egyáltalán nem engedtem volna. Mondom az elvtársaknak, hogy meghívott vacsorára, születésnapra is elmentem, ez összesen 6 esetben volt, pro és kontra, én is meghívottam őt. Egy biztos, hogy ebből nemcsak nekem, de először nekem kellett tanulnom, hogy ilyen körülmények közé egy vezető ne juthasson, és olyan vezető, aki a Központi Bizottságnak is és a Kormánynak is a tagja. Levontam belőle a következtetéseket és mindazokat, amely számomra és a munkámra is kihatott [sic!], és ígérhetem az elvtársaknak, hogyha adnak és lesz mód arra, hogy bebizonyítsam azt, hogy ezen a területen én megálltam a helyemet, ezt a hibát ne nézzék el, hanem annak rendje és módja szerint értékelve, büntessenek meg érte az elvtársak. De én ígérem az elvtársaknak, hogy becsületem voltam és ezután is az fogok maradni, és amit rám bízhatnak, azt annak rendje és módja szerint pártszerűen végig fogom harcolni, mert eddig is ezt tettem nehéz körülmények között is. Ezt a hibát elkövettem, és kérem az elvtársakat, hogy ennek megfelelően hozzanak határozatot.

[?]

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Kedves Elvtársak!

Én a Biszku elvtárs tájékoztatójával egyetérték, azt elfogadom, de szeretnék egy-néhány megjegyzést fűzni a felmerült kérdésekhez. [?]

Én is szeretnék valamit erről az Onódy-ügyről mondani. Először is a következő jutott nekem eszembe. Azt hiszem, itt valami félreértés van abban, hogy ez azonos vagy nem azonos a Török-üggyel. Persze, hogy nem azonos, hiszen az Török-ügy volt, ez meg Onódy-ügy, ez világos. Hanem: ha az ember felteszi azt a kérdést, hogy miért lett ebből ilyen nagy ügy, akkor meg kell mondani, hogy véleményem szerint itt két dolog játszott szerepet. Az első és a döntő az a politikai szituáció, amelyben ez az Onódy-ügy jelentkezett. Nem szabad elfelejteni, hogy ez az ügy mikor keletkezett. Olyan szituáció volt, hogy a pártban bizonyos, némi zavar mutatkozott, s a kommunisták hadseregében némi kis bizonytalanság volt, s ezt felhasználta az osztályellenség, ezt felhasználta mindenféle rendű és rangú ellenzékünk - hogy úgy mondjam. Persze, nekünk nem az a döntő, hogy mit mond a Szabad Európa Rádió, még csak nem is az a döntő, hogy egy adott taxisofőr mit mond, ha ezt az egész legendát leírás és kiadná Münchenben, azért több dollárt lehetne persze kapni, de ez legenda! Itt bennünket más érdekel ebben az ügyben. Olyasmi, hogy kik találták ki ezeket a történeteket? Megmondom, hogy az osztályellenségen kívül nálunk lesben áll 10-20-50, meg néhány száz ember, nekünk van jobboldali ellenzékünk, nekünk van még baloldali ellenzékünk is, itt ülnek évek óta, ezek boldogan csámcsognak, ha valamilyen vezető ember érintve van valamilyen negatív dologban, ő rögtön úgy adja tovább, hogy még kettőt hozzá is ragaszt. Azt hiszem, nem kell ezeket a kádereket bemutatni, ezeket mindenki ismeri, ezek is beledolgoznak természetesen. Az ő szemléletük, a lelkiállapotuk azt kívánja, hogy minél több rossz szó hangozzék el és terjedjen el a jelenlegi Központi Bizottságról és a pártból. Ez természetes. Ezt nekünk így kell nézni. Azt hiszem, a kommunizmusnak lehet egy alapállása, először is azzal kezd, hogy nem ad hitelt. Itt felmerül az, hogy a párttagságot informálni. Mi ezzel a dologgal foglalkozunk. Azt hiszem, nem kell ezt a Központi Bizottság előtt elhallgatni, tudni kell, hogy ki van küldve egy nagyon magas szintű 3 tagú bizottság, amelyben benne van a Biszku elvtárs, Korom elvtárs és Pap János elvtárs, ennek az ügynek minden ágát-bogát fel kell deríteniök, és javaslatot kell adniok a Politikai Bizottságnak a tennivalókra. Mi nem tehetünk arról, és ez szerencsés és jó dolog, hogy a dolog bűnügyi része hitvány, vacak. Sajnos! Én már olyan dühös voltam, egy becsületes tsz-főkönyvelő egyedül többet sikkaszt, mint ez a 23 ember együtt. Ez a dolog bűnügyi oldala. Ez meg a maga útján, és ezzel kapcsolatban csak egy dolgot kell a Központi Bizottságnak tudnia, hogy a törvény teljes mértékben érvényesülni fog. Aki bűncselekményt követett el, az meg lesz büntetve. Itt más beszámolni való nincs. Ami a párttagság körében szélesen van [sic!], beszámolókat tartunk az Onódy-ügyről, mi magunk csináljuk a nagy ügyet belőle. Szerintem ez az ügy ma már nem olyan, mint decemberben volt. El is fog laposodni. Ha szabad azt a kifejezést használni, a rendszer érdeke azt követeli meg, hogy ne csináljunk belőle nagy ügyet. Megint más dolog ennek az ügynek az egyéb tapasztalata. Az nagyfajosságú számunkra, sokkal fontosabb, mint a dolog bűnügyi része. Említettem, szerintem, hogy az Onódy-ügyből ilyen nagy ügy lett, abban a döntő az akkori politikai atmoszféra volt. Kedvező volt erre. Más, ami azt lehetővé tette, hogy sajnos ismert nevű elvtársak vannak így-úgy, szegről-végről érintve. Hallották Nezvál elvtársat, ismerjük, ő barátjának tekintette stb. Ez egy adotttság, de ténybeli dolog. Ez olyan, hogy ezt az Onódy sok éven át terjesztette, hogy ki az ő ismerőse meg a barátja. Ez nem azt jelenti, hogy Nezvál találkozott az utcán, és bemutatott neki ott egy sikkasztót, és ő odanyújtotta a kezét, hogy legyünk barátok. Itt nem arról az esetről van szó, de a tény az tény marad, hogy ilyen viszony és kontaktus volt. Ez a baj, hogy ilyesmí volt, mert ez azt lehetővé tette, egyszerűen ez az ember el tudta évek óta terjeszteni, hogy egy és más vezető elvtársak az ő barátjai. Itt van, ugye, Gáspár elvtárs is, ugyanebben a helyzetben van. Ez is segített az ellenségnek persze, hogy az ügyet felfújja.

Mivel kell tehát véleményünk szerint foglalkoznia a Központi Bizottság arra illetékes szervének a továbbiakban? A perben biztosítani a törvényes eljárást. Nekünk ott más dolgnak nincs. Mi nem foglalkozunk 1956 óta perek intézésével, s most ne szegjük meg ezt a szabályt. Biztosítsuk a rendes törvényes eljárásához szükséges feltételt. Nekünk kell foglalkoznia az állami-politikai felelősség kérdésével. Mert számomra ez egyszerű dolog. Én a sortrendet változtatnám meg, mint amit Biszku elvtárs mondott. A bűnügy után jön az állami-politikai felelősség. Én a következő sortrendet venném ott: felelőssége van a Belkereskedelmi Minisztériumnak, személy szerint Tausz elvtársnak, aki nem volt eljáró ebben az ügyben, egyik fázisában sem, de ő a miniszter, az esküt letette, az eljáró is volt ebben az ügyben. Nekik van politikai felelősségük. Én ezt úgy értem, ott voltam, amikor ők letették az esküt, a mi miniszteri eskünknek nagyon jó szövege van, és ez mindenkire kötelező. Ha nem emlékeznek rá, vegyék elő, s olvassák el újra. Ez a felelősség létezik - szerintem egyszerűen azért, mert az Étermi és Büfé Vállalat ennek a minisztériumnak az igazgatása alatt működött sok éven keresztül. Pozitív eredménnyel is természetesen, de a negatívumok is ott voltak.

Megmondom, sokkal kisebb mértékű, de hasonló felelőssége van a Közlekedési Minisztériumnak is, és Csanádi elvtársnak, aki miniszter. Más nem tudok megnevezni, mert nem tudjuk, hogy mi hova tartozik ott. Egyszerűen annyi van, hogy a MALÉV és az IBUSZ bizonyos értelemben érintve van ezekben a dolgokban. Lazaságokon keresztül. Tehát ez a két miniszter felelős, akithez tartozik a dolog. S ha szabad valami reklamációt itt szóvá tenni, én megmondanám, nem tudom, hogy hogyan jelentkeztek az a felelősség konkrétan, de elvileg fennáll, s én nagyon hiányoltam, elvtársak, ez az ügy ment, ment sok hónapon keresztül, mindnyájan olvastuk a híryanagyokban jobbra meg balra, meg a szövegszédekben - mert mi azért szintén beszélünk emberekkel - és bizony isten, Tausz elvtárs még annyit sem mondott a Minisztertanácsban, egyszer sem, hogy elnézést kérek, ez a vállalat nálam van, majd utána nézek, hogy mi történt. Ennyit elvárma azért az ember. Ugyanez vonatkozik a többi elvtársra is. Ezt Csanádi elvtársnak is illett volna mondani, igen, én tudom, hogy érintve van a MALÉV és az IBUSZ, s valami lazaság az oka, ezek sajnos nálam vannak, s akiket kell, azokat előveszem. Valami ilyesmit. Ezt nevezem én állami-politikai felelősségnek. Valami hasonló van a BM számláján is. &OCIRC;t se hagyám ki a sorból. A BM-mel, hiába, a beosztásomnál fogva még mindig sokat kell, hogy dolgozzak. Tudom, hogy két évvel ezelőtt a BM-hez is érkezett bejelentés ez ellen a vállalat ellen és Onódy ellen. S bizony, a BM is napirendre tért felette. Meg lehet magyarázni, hogy miért, mert ők az állami-politikai felelősökhez fordultak először, a BM, - ez helyes is mint szisztéma -, s ők azt mondták, hogy nincs semmi, erre levették a napirendről. Jól van! De most van a per, s ennek van visszaható következménye is. Minimum azt, hogy megállapítsa, hogy akkor a BM nem helyesen járt el Ez a minimum. Másik az ütlevelesztály. Annak én ingyen és külső munkatársa vagyok immár nyolc esztendeje. Ez egy olyan merev intézmény volt, hogy ott ütlevelet elintézni hivatalos úton borzasztó nehéz volt. Ugyanezzel a gyakorlattal egyidejűleg mindenféle szétlamosok és csirkefogók 24 órán, meg két órán belül hozzájutottak az ütlevéhez. Mondja meg a BM, és mondja meg a Tatai elvtárs, hogy ez hogyan egyeztethető össze. Azt hiszem, ez is az állami felelősség kérdéséhez tartozik. Ez az egyik.

Szerintem más természetű felelőssége van a Nezvál és Szalay elvtársaknak, mégpedig nem is azon a vonalon, amit itt Nezvál elvtárs hangsúlyozott. Ez, amit itt ő elmondott, rendes elvtársi nyilatkozat, ezt mindnyájan úgy értjük, és senki nem lát benne semmiféle közrejátszó valami élezőt, erről nincs szó, ezt meg lehet mondani minden ingadozás nélkül. Szerintem másfajta, szintén állami felelősségről van szó. Az esküt letette ő is, és a Szalay is, amikor legfőbb bíró lett. Ott meg van mondva, hogy miféle törvények felett kell nekik örködniök. Az a vadásztársaság, kedves Nezvál elvtárs, nem olyan egyszerű, mint te mondd, mert annak azt hiszem őt tagja van, vagy mi a jóisten, és én még inas koromból is emlékszem, az ember az ilyesmit meg tudja ítélni, egyik sem normális vadásztársaság. Ha meg akarom nevezni, akkor ezek ál-vadásztársaságok, az egyik is, meg a másik is, aminek ő az elnöke volt, mert közben lemondott. Az Onódy volt mindkettőnek a gazdasági felelőse. Megmondom, miért ál-vadásztársaságok ezek. Először is, ilyen társadalmi oldaláról nézve, azt hiszem, hogy a minisztériumnak tulajdonképpen nem kellene, hogy legyen vadásztársasága. Az isten áldja meg már a minisztériumban dolgozó elvtársainkat! Nem tudom én, hány ezer vadásztársaság van, gyáriak vannak, lépjének be máshova, ennek van egy nehézsége, ha azt mondják egy vadásztársaságra, hogy az Igazságügy Minisztérium vadásztársasága. A vadásztársaság egy jogi személy, annak pereit vannak, minden évben pere van, minden vadásztársaságnak, mert vadkár miatt feljelentik, és ezt bírósági úton szokták eldönteni. Aztán a vadászterületeket igényelni kell, annak a bérét megállapítják, s ott a vadásztársaság mint jogi személy eljár, vagy annak a képviselője. Most tessék elképzelni azt a jogi eljárást, ahol szemben áll egymással mint feles fél az Igazságügy Minisztérium vadásztársasága, amelynek az elnöke Nezvál elvtárs és, nem tudom én, valamilyen kárvallott termelőszövetkezet. Ezt csak úgy mondom - s akkor egy járásbírósnak kell ebben az ügyben dönteni. Hát nem érzik az összeférhetetlenséget az elvtársak? Aztán szerintem ál-vadásztársaság ez más szempontból is. Ezeknek a társaságoknak nem őt tagja szokott lenni, meg hét, s főleg nem szokott ugyanaz az öt ember két vadásztársaságot csinálni. Pontosan ugyanaz az öt ember! Azt a bolond is tudja, hogy itt valaminek a kijátszásáról van szó. Magunk közt mondva, a vadásztörvény kijátszásáról van szó. Persze, a vadászok is svihákok, meg a horgászok is, ha tudja, mindenki kijátszza a szabályzatot, de azért van annak valamilyen szintje, egy pontja, amin túl ez megengedhetetlen. Mindenki kijátszhatja, engedelmet kérek, még én is esetleg, ha van egy ór, aki a törvény betartása felett örködik: az Igazságügy Minisztérium és személy szerint az igazságügy miniszter, tehát neki semmi szín alatt nem szabad ilyen dupla vadásztársaságok alapításában részt venni. Szerintem ez nem vicc, ez egy nagyon nagy és komoly dolog, mert az állampolgárok egészen másfajta következtetéseket vonnak le az ilyen dolgokból, mint mi. &OCIRC;k akkor azt hiszik, hogy a nagy komoly bűnperekben sincs garancia a törvényesség betartása felett. Én ebben látom az állami-politikai felelősséget a Nezvál és Szalay elvtársak esetében. Persze, megkérdéshetné az ember, ha egyszer az Igazságügy Minisztérium vadásztársasága, akkor mit keresett [ott] az Étermi és Büfé Vállalat igazgatója mint tag és gazdasági felelős ott. Ez mutatja, hogy ez nem igazi vadásztársaság. Az öt tagból már nem is odavolt az egyik. Ilyesmben látom a felelősséget.

Mivel foglalkozik a mi bizottságunk? Mindezekkel a kérdésekkel. A perrel már nem foglalkozik, a perben biztosították a törvényes eljárás lehetőségét, és körülbelül be is van fejezve. Várjuk a bírósági ítéletet, és kész. Azonban a további kérdésekkel foglalkozik a bizottság és kell foglalkoznia: ezzel az állami-politikai

felelősséggel, amit említettem, mégpedig a belker. vonalán, a közlekedési miniszternél és a BM-ben azt a részleget illetően is, ahol a két ballépés bekövetkezett, valamint az állami-politikai felelősség kérdésével másfajta összeférhetlenség miatt Nezvál és Szalay elvtársak esetében. Ez alól mi nem tudunk kitérni. Itt nem lefölfözésről vagy nem tudom én miről van szó, ez alól mi nem tudunk kitérni, ezt a dolgot tisztázni kell. Érvényt kell szerezni, az eskünek törvényes ereje van, s annak politikai ereje is következménye is van adott esetben. Nem lehet mást csinálni. Foglalkozik ezenkívül a bizottság ezzel a párt-kontrollal, megint vannak olyan esetek, ahol nem áll fenn egyik sem, amit az előbb elmondottam, de vannak egyszerű, elemi dolgok, amiknél van egy párterkölcsi felelősség. Azokat is ki kell vizsgálni. Minden érintettnél pontosan ki kell vizsgálni, tekintet nélkül a beosztására és a rangjára. Azt hiszem, ez a mi kötelességünk. Más kötelességünk nekünk nem lehet ilyen esetben. Lehet, hogy valakinek azt fogják mondani, hogy figyelmeztetjük magát, vagy helytelenítjük, amit tett, lehet, hogy valaki más pártbontást kap, az attól függ, hogy mi sül ki ebből a vizsgálatból.

Végül van az, amiről Biszku elvtárs beszélt, ez sem csekélység, hogy a mi büntetőrendszerünkkel is komolyan kell foglalkozni. Ez sajnos nem napi kérdés, hanem mélyebb, hosszantartóbb munka. Ennél a pernél ismét beleütköztünk olyan nehézségekbe perrendtartásunkban, büntetőjog-gyakorlatunkban, s úgy tűnik, hogy itt változtatni kell. Ha megengedik, meg is említem, hogy miről van szó. Nálunk, ahogy mondják, szocialista sajtó van. Ez azt jelenti, hogy elég rossz a közvélemény tájékoztatása - mindenféle bűnügyben. Sajnos, ez így van. Mi mindenfelé elemzünk, meg elmélyülünk, meg olyan osztálynak kell jelenteni, meg ilyen minisztériumnak bejelenteni, mielőtt egy hírt ki akarnak adni, hogy elég rossz a közvélemény tájékoztatása. A közlekedési balesetnél ha egy részeg sofőr egy óregasszonyt halálra gázol, azt rögtön le lehet adni a Távirati Irodának, ha autóbusz nekimegy a lezárt sorompónak, azt csak 5 nap múlva szabad az újságban közölni, mert olyan nehézkes, bonyolult. Mi ennek a hátránya a bűnügyeknek? Van egy elemi büntetőjogi perrendtartás, ami azt jelenti, ha elfognak egy sikkasztót vagy tolvajt, a rendőrségnek három nap alatt végeznie kellene vele, és átadni az ügyészségre az egészet. Ez azt jelenti, hogy három napig nem közlik, hogy mi van, mert ez bűnügyi vizsgálat megint. De lehet, hogy miután a rendőrség átadta, már lehetne a hírt közölni. De nálunk nem lehet, mert ilyen az eljárásunk. Kitaláltuk a maga idejében, és bevezettük, helyesen, a köztulajdon fokozottabb védelmét. Ez olyan joggyakorlatot épített ki, ami most visszafelé üt szerintem. Tudniillik ezt akkor csinálták, amikor a termelőszközök 10-20 százaléka volt köztulajdonban, tehát azt hatályosabban védték a magántulajdonnal szemben. Most azonban a termelőszközök 98 százaléka köztulajdon, aki most már sikkaszt valahol, az már csak köztulajdon tud sikkasztani. Megváltozott a jogi helyzet e tekintetben. De azok a bizonyos előírások, azok nem jók. Ami ott elő van írva eljárásuk stb. Itt mondok valamit az Onódy-ügyről. Kérdeztük, mi az izent az a 23 vádlott vagy gyanúsított? Miért nem lehet a rendőrségnél kiadni valami hírt, hogy letartóztatták ezt meg ezt a csirkefogót, és átadták az ügyészséghez. Azt mondják, nem lehet, mert ez szövetkezés formájában elkövetett bűncselekmény, s ott a törvény előírja, hogy a szövetkezés valamennyi részesét fel kell fedni, s csak azután lehet a vizsgálatot lezárni. Tessék most megnézni ezt a pert. Itt olyanok vannak, hogy egy üveg konyakot a köténye alá csap valaki, amott egy fél sonkát, meg így tovább. Persze, ezt valamilyen szövetkezésben csinálja. De nem lehet elcsípni egyedül, és gyorsan eljárást folytatni, mert fel kell tárti, hogy kik vannak még a szövetkezésben, és akkor sajnos az sül ki, hogy 15, meg 18, meg 23 ember van a szövetkezésben, s emiatt a rendőrségi vizsgálat négy hónapig tart, az ügyéségi hat hónapig, a bírósági 14 hónapig, s mire valami értelmes dolgot lehet mondani, két esztendő elmúlt. Ez nem jó. Ez az, amit meg kell vizsgálni, és másképp és hatékonyabban kell védeni a köztulajdon is. &UACUTE;gy gondolom, ha itt az első három gyanúsítottat rögtön ügyészségre és bíróságnak adják át, 14 nap múlva kész. Nézzék meg a polgári perrendtartást, 14 nap múlva már elítélve ül a börtönben, ha bűnös valaki, s nem úgy, mint ilyen tetűügyekben, magyaráz mondva. A végén egy műalkotás születik belőle. Nem szabad minden egyszerű tolvajlásból rendszer-ügyet csinálni. Nézzék meg a bírósági tárgyalásainkat: napszámban pófáznak a vádlottak. De milyen alapon? Nagyrészt állt már bíróság előtt annak előtte. Az is törvényes volt, az ő törvényei alapján. Feltették a kérdést, arra azt mondhattuk, hogy igen vagy nem. Ha tiszteletlenül beszéltünk a rendszerrel, rögtön megvonták a szót, és jött a sötétzárka. Miért kell a mi szocialista jogrendszerünknek olyannak lenni. Ez is egy bonyolult, komplex vizsgálati probléma, amivel szintén ez a bizottság foglalkozik.

Azért mondtam el ezeket, mert szeretném a Központi Bizottságot megnyugtatni a tekintetben, hogy reálisan nézzék ezt a dolgot, hogy tudják azt: a Politikai Bizottság a szükséges lépéseket megtette, kézben tartja, kivizsgálja, és a megfelelő intézkedéseket meg fogja tenni. Ha ez olyan horderejű következtetésre vezet egyik vagy másik kérdésben, hogy a Központi Bizottság illetékességébe tartozik, ide fogjuk hozni. Ha nem, intézkedünk a saját kontónkra, és kérem, ezt vegyék tudomásul. S közülük ennek megfelelően ezt az egész ügyet is. Mi ezt komolyan vesszük, mert számunkra társadalmi következtetése ennek az ügynek, meg ami a mi számunkra feladatunkat jelentkezik, hogy az állami lazaságokat leküzdjük, meg a pártetikával össze nem férhető dolgokat megszüntessük, kiküszöböljük, meg harcoljunk ellene, ezt meg kell tenni. Ez nagyon fontos természetesen, s én nagyon egyetértek az előadó elvtárral és Révész elvtárral is, úgyhogy ebben nincs félreértés.

Most választ adok arra, hogy hogyan került ide: ez hasonlít a Török-ügyre. Mert van egy ilyen következtetése is. Itt nagyon sok érintett ember van. S mondok valamit: ezeket már nem a kapitalizmustól örököltük. Még az Onódyt sem. Ezek a mi saját nevelésű embereink. Ez a dolognak a fájdalmas és keserű része. Ennyiben teljesen azonos a Török-üggyel, ebben a vonatkozásban. Emlékszem rá. Rendes munkásember volt, tehetséges volt, dolgozott eredménnyel, megbecsülésben volt része, előrelépett, a gőz a fejébe szállt, és úgy viselkedett, mint egy kiskirály, aki a törvények felett van. Ez volt a Török tragédiája. Ez sajnos ránk is visszaható. Ennyiben teljesen azonos esetről van szó. Ez az Onódy is rendes vasas ifjúmunkás volt, becsületes ember, senkit nem tudok hibáztatni, hogy aki 10 vagy 12 éve baráti viszonyba került vele. Ez egy rendes ember volt. Nem tehetségtelen ember, jól dolgozott, eredményesen, a vállalat felfejlődött, elismerésben volt része. Igaz? A gőz a fejébe szállt, kezdett megengedni magának dolgokat, és a végén most a börtönben ül. Tehát ennyiben azonos. Ez is éberségre int minket.

A szünetben Csanádi elvtárral beszélgettünk, mondta, őt persze nem kellemesen érintette, hogy a neve itt ilyen formában szóba került. Mondom neki: mit csinálunk, Csanádi elvtárs? Hát a MALEV-nél és az IBUSZ-nál lazaságok voltak, s ez is szerepet játszott ebben az ügyben. Erről van szó. Mindjárt mondtam neki, hogy itt van ez a Húvös, valamennyire ismerem, felszínesen, az a véleményem, hogy komoly ember, rendes ember, tehetséges ember, dolgozni tud, és a többi, de mégis az ő ügykezelése menetében megengedhetetlen dolgok történtek. Nekünk az is érdekünk, hogy az a Húvös, meg a hasonló másik ember megmaradhasson rendes embernek. Ne két év múlva az ő ügyét kelljen tárgyalni. Ennyiben gondolom - lehet ezt mondani -, bizony van analógia is a Török-üggyel. Ezt azért érdemes emlegetni, mert annak idején, aki abban részt vett, mindnyájan megesküdtünk, hogy okulunk belőle. Igaz? És tessék, itt az Onódy-ügy, és nem mindenki okult belőle. Elnézést, hogy elvettem az időből.

[?]

TAUSZ JÁNOS elvtárs:

Tisztelt Központi Bizottság!

Csak az Onódy-üggyel kell foglalkoznom, és a Belkereskedelmi Minisztérium felelősségével és szerepével ennek az ügynek a kapcsán.

Mindenekelőtt szeretném előrebocsátani, hogy azt a politikai felelősséget, amit Kádár elvtárs említett, azt teljes mértékben átérzem még akkor is, ha az Onódynak nem tartoztam a baráti köréhez, semmiféle magáandolggal - finoman kifejezve magamat - nevetem kapcsolatba nem hozták, és nem hozhatják, de az tény, hogy ez egy belkereskedelmi vállalat, sőt közvetlenül irányított belkereskedelmi vállalat, ezért ennek ténykedéséért a miniszter, a minisztérium felel. Ezt én elismerem, és a jövőre nézve ebből a csúnya ügyből igyekszem személy szerint is okulni. Remélem, hogy amit ezután mondok, azt nem magyarozgatásnak tartják az elvtársak, elég idő volt gondolkodni azon, hogy mi is volt az oka ennek az ébertelenségnek [sic!], ami részünkről és részemről is bekövetkezett, és hogyan fordulhattak elő ilyen társadalmi tulajdonra sértő, vétkes cselekmények egy vállalatnál, miközben mi, illetékes gazdasági vezetők figyeljük annak tevékenységét.

Az egyik oknak azt szeretném megemlíteni, hogy ez a vállalat jól működött. Nagyon ügyes vezetés alatt, a tervét mindig teljesítette, a legbonyolultabb feladatokat rá lehetett bízni, megoldotta. Az Onódyval kapcsolatban én személy szerint soha sem voltam elragadtatva, mindig volt bennem egy bizonyos fenntartás vele szemben, de bizonyítani ennek okát nem tudtam. Az Onódy vezetését ügyes, bizonyos mértékig vagány, rámenős vezetésnek tekintettük, természetesen ezekről a magánéletében elkövetett dolgokról nem tudtunk, de jó volt, hogy van egy vállalat, amely nehéz helyzetben nehéz feladatokat végrehajt. Olyan volt pl. a tavalyi balatoni felkészülésnél is, később kaptunk beruházást, neki adtuk a feladat egy részét, ennek a vállalatnak, és végrehajotta. Ez bizonyos mértékig az éberségünk és személyi szerint az enyémet is elaltatta, és nem néztünk megfelelően a mögé, hogy egy ilyen jó vállalatnak megítélt vállalat kulisszái mögött mi folyhat. Ez az egyik.

A másik: a felelősség itt van a nyakamban. De hogy a jövőben ez ne forduljon elő, ne ismétlődjön meg, hogy a munkámat hogyan fogom megszervezni, az még őszintén szólva gondot okoz nekem. A Belkereskedelmi Minisztériumhoz kerekem vagy 300 ezer ember tartozik, 350 vagy 400 vállalat. Én az ilyen felügyeleti munkát, és munkatársaim, bizonyos transzmissziókon keresztül végezzük. Igazgatóságok, főkönyvelőség, revíziók, vállalati ellenőrzés, rendszet, és támaszkodunk a társadalmi szervekre is. Ez az eset azt bizonyította be, hogy ezek a transzmissziók, amelyek hivatva lettek volna olyan mértékben segíteni, hogy jelezzék felénk a problémákat, ezek úgyszólván csődöt mondtak. Ezeknek a gazdasági cselekményeknek a zöme a vállalatellenőrzés körébe tartozik. Ilyen kisebb boltokban, hidegkonyhán stb. elkövetett dolgokban. Benne volt a vendég, benne volt az áruforgalmi vezető, benne voltak társadalmi funkcionáriusok, és természetesen nem jelentették. A felügyeletet gyakorló főigazgatóságnak a vezetője szintén ismert okokból fedezte a dolgokat. A minisztérium egy ilyen vállalatnál az igazgatósága révén egy évben egyszer végez dokumentális ellenőrzést. Ezt egy revizor végzi, néhány héten át. Ez az ellenőrzés főleg mérlegellenőrzésre terjed ki, és nem képes ez az egy ember ilyen bolyt, vállalati részletekig lehatolni. Mégis, az ellenőr feltárt rendellenességeket, szabálytalanságokat. A minisztériumban rendszerint egy ilyen vállalat revíziójának realizálása a főigazgatónak, illetve a miniszterhelyettesnek a feladata. Megállapították a hiányosságokat, közölték a vállalat, az vagy kijavította azokat, vagy olyan is előfordult, hogy nem a revízió megállapításai kerültek vissza hozzá, hanem a szintén terheltek szereplő Lázár Géza egyszerűen íktatás nélküli levelet küldött, és úgy realizálták. Minderről nem volt tudomásom, és sajnos sehol, sem a vállalatoknál, sem a minisztériumban nem akadt egy olyan szerv vagy egy olyan ember, aki erre a figyelmet, legalábbis az én figyelmemet és munkatársaim figyelmet is, felhívta volna. Volt egy bejelentés 1961-62-ben, erről már volt szó, egy névtelen bejelentés, és most szereztem erről tudomást, és töviről-hegyire kivizsgáltam. Ez a bejelentő a levelét három helyre küldte el, a

minisztériumnak, a rendőrségnek és a VIII. kerületi pártbizottságnak. Mindhárom helyen, vizsgálat után, a bejelentés negatívra zárult le, mert Onódy és cinkostársai igazolták magukat, és kivágták magukat.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Most már ne vizsgálj, most már mi vizsgáljuk. Akkor kellett volna vizsgálni.

TAUSZ JÁNOS elvtárs:

Végül az ébertelenséghez egy másik dolog is hozzájárult. Itt a Központi Bizottság előtt kijelentem, hogy az Onódy 26 külföldi útjának egyetlen egy útlevél-kérelmező blankettáját én alá nem írtam. A legutóbbi útja az én távollétem alatt történt, mégis mindig megkapta az útlevelet. Sőt, néhány évvel ezelőtt, utána kellene nézmem, a jegyzeteimben megvan, felhívták a figyelmemet a Belügyminisztérium részéről az Onódy személyére, külföldi kapcsolataira azzal, hogy ne javasoljak az Onódynak útlevelet. Én ezt megfogadtam, és sem akkor, sem azóta Onódynak útlevelet, útlevél blankettát nem írtam, útlevelet nem javasoltam. Mégis, Onódy fél Európát és Amerikát átjárta. Megmondom, bizonyos mértékig ez engem elaltatott, nem néztem meg, ki engedélyezi ezt, miért utazik Onódy, én bízom a társhatóságok ellenőrző szerepében.

Megfelel a tényeknek, hogy én a Minisztertanácsban ezzel az ügygel nem jelentkeztem, én egy vizsgálat alatt levő dolognak tekintettem, a párt illetékes osztályánál, szerveinél jelentkeztem, tárgyaltam erről az ügyről. Inkább arra fektettem a súlyt, hogy inkább annak érdekében tegyünk, hogy hasonló dolgok ne ismétlődhessenek meg. Mit tettünk eddig? Először is a Büfé Vállalat összes, az ügyben szereplő vagy az ellenőrzésben elmarasztalható funkcionáriusait leváltottuk. Új igazgatóval és minden poszton, amennyire lehet ezt ellenőrizni, megfelelő embereket tettünk oda [sic!]. Súlyt helyeztem és helyeztünk arra, hogy amíg ez a csúnya ügy folyik, ne menjen a vállalat tevékenységének a kárára, és főleg a fogyasztók ne érezzék ezt meg. Ez a vezetési változás úgy lesz végrehajtva, hogy a Büfé Vállalat üzleteiben senki nem tudhatta, hogy ott új ember van, mert zavartalanul működtek, és a terveiket, éppen a feszesebb vezetés következtében, jobban túlterjesztették, mint máskor. Amikor tudomást szereztem az egész dologról, hogy milyen piszkos ügyről van szó, kiküldtünk egy 15 revizorból álló részleget, nem azokat, akik korábban negatív [sic!] revíziós jelentéseket adtak, és a vállalat teljes tevékenységét töviről-hegyire átvizsgáltuk. Megfelelő javaslatokat, megfelelő intézkedéseket tettek. Meg kell mondani, hogy a revizorokkal magam hosszan beszéltem, és a revizori osztály vezetőjének szemrehányást tettem, hogy korábbi vizsgálatainknál miért nem hozták felszínre ezeket a dolgokat, miért nem jelentették ezeket? Egyet tudott csak mondani, hogy a Büfé Vállalatnál a legutóbbi időkig, amíg az emberek nem látták, hogy az Onódy marad ott, ahol van, az emberek nem beszéltek. Nem beszéltek, hivatkoztak Onódy jó kapcsolataira. Most, hogy az Onódy felelősségre vonása határozott és nyilvánvaló, az emberek beszéltek, beszélnek, és feltárták a rendellenességeket, a disznóságokat.

Az egész dolog anyagi bázisa, hogy így mondjam, az úgynevezett káló volt. Ebben a kérdésben a Kormány elé javaslatot szándékozom terjeszteni. 1957-ben a Kormány azt a helyes intézkedést hozta, hogy egyrészt a kereskedelmi dolgozóknál megszigorította a leltárhányért való felelősséget, másrészt bizonyos káló biztosítása útján védelmet nyújtott számukra a veszteségekkel szemben, a hibájukon kívül előállott veszteségekkel szemben. Hosszabb ideje tapasztalom, hogy ez a káló, ugyanúgy, mint a normák, öt év után rendezésre szorul. Eddig nem sikerült végrehajtani, még a legutóbbi időben is a szakszervezet úgy érvelt, hogy most, amikor évek óta a kereskedelmi dolgozók bérhelyzete nem lett rendezve, ne szigorítsuk meg a kálókat. Ez adott okot arra, hogy a kálóból ilyen visszaélést követtek el.

Remélem, hogy ezeknek a kálóknak a megszigorításával, csökkentésével meg lehet szilárdítani a társadalmi tulajdont.

Amit Biszku elvtárs mondott, azzal teljesen egyetértek, szeretném kérni, hogy miután abból egy dolgot nem értek, és formálisan nem szeretnék semmit elismerni, s főleg tanulságképpen, nem értem, hogy a minisztériumban vagy én vagy valaki gátolta a vizsgálat megindítását és annak a határozatnak a végrehajtását, hogy hogyan kell együttműködni a bűnüldöző szervekkel [sic!]. A vizsgálat legelején a helyettesem és a főkapitány között volt egy összeszólalkozás, de ettől eltekintve teljes egészében szívvel-lélekkel az illetékes hatóságokkal együttműködünk, és egyszerűen nem tudom, hogy itt hol történt a hiba. Kérem ezt megmondani okulás végett.

Végezetül, tisztelt Központi Bizottság, belátom, hogy ez mind magyarázkodás részemről, próbálok [sic!] az előfordult hiba okaira rávilágítani, nem tudom, mennyire sikerült, annyi biztos, hogy ez az ügy számomra és munkatársaim, az egész minisztérium számára egy egész életre tanulsággal szolgál. Egyet kérek csak: a belkereskedelem és a Belker. Minisztérium hosszú évek óta nagy erőfeszítéseket tesz, és azt hiszem, mondhatom, eredményeket is ért el. Ne az Onódyn és Onódy személyén keresztül ítéljék meg a mi munkánkat, mert ez kivétel, remélem, hogy ehhez hasonló és ismétlődő eset nem fog előfordulni. Politikai felelősség felvetését átérzem, és azzal egyetértek.

[?]

BISZKU BÉLA elvtárs:

Tisztelt Elvtársak! Egyetértek Kádár elvtárs kiegészítő felszólalásával, kérem ismételten a Központi Bizottságtól, hogy vegye tudomásul az információt, s az ebben az ügyben kiküldött bizottság, amely itt szerepelt, folytassa a munkáját.

Azt hiszem, meg kellene gondolni, hogy a tájékoztatóban, ami majd a Központi Bizottság üléséről el fog hangzani, ez az ügy ne szerepeljen, ez a konkrét ügy. Éppen azért, hogy mi politikai zavart ne okozzunk, ne szervezzünk mi magunknak. Ilyen szempontból az, amit Kádár elvtárs Révész elvtársnak mondott, az kielégítő. Ne kerüljünk különböző hangulatok hatása alá. Most már ott van az ügy, ahol kell lennie, a tanulságok levonásával együtt, és folytassuk a munkát.

Amit Tausz elvtárs felvetett, hogy hogyan értelmeztük, hogy a vizsgálat megindulását gátolták. Amikor az a bejelentés volt, elkerült különböző szervekhez, annak az volt a vége - hibásak persze azok az eljáró szervek is, akikről Kádár elvtárs beszélt -, hogy az lett tulajdonképpen felelősségre vonva, aki bejelentett. A revízió nem tárta fel azokat a különböző visszaéléseket, amelyek később az eljárás során napvilágra kerültek. Ezt így kell értelmezni, s nem akkor, amikor megindították a bűnügyi eljárást. [sic!] Ez akkor megtörtént. Ha akkor ennek a bejelentésnek utánanéznék, ez nem következik be, 1964 végén egy ilyen kavargás. Amire hivatkoztam: van egy érvényes minisztertanácsi határozat, amiről, azt hiszem, sokan megfeledkeztek. Annak tanulságaként hoztuk annak idején ezt a határozatot, amit az Élelmiszerügyi Minisztériumban egy ügy kapcsán szerezünk, hogy hogyan működjenek együtt állami, gazdasági, társadalmi, igazságügyi szervek a bűncselekmények felderítése esetén. Higgyék el az elvtársak, ez egy jó határozat. Vegyék elő a miniszter elvtársak. Annak lényege, hogy abban az esetben, ha valamilyen jelzés van, bűncselekményekre utaló jelzés, akkor le kell folytatni az eljáró szerveknek, állami vagy gazdasági szerveknek a fegyelmi vizsgálatot. Ha abból kiderül, hogy olyan jellegű a cselekmény, hogy az bűncselekményre utal, akkor köteles az illetékes tárcának a vezetője feljelentést tenni. S akkor szinkronban van a bűnügyi szervek munkája és az állami szerveknek a munkája, és nem kerülnek egymással szembe. Erről beszéltem én. Elő kell venni ezt a dolgot. Annak idején legalább egy esztendeig forgattuk jobbra-balra, a Minisztertanács határozott, és most megint itt a tanulság, hogy ilyen eset fordul elő, ha nem a határozat szerint járnak el.

Ismételten kérem, hogy a Központi Bizottság a tájékoztatót vegye tudomásul, s térjünk át a következő napirendekre.

NYERS REZSŐ elvtárs:

Felteszem a kérdést, tudomásul veszi-e a Központi Bizottság az időszerű belpolitikai kérdésekről szóló tájékoztatót?

Megállapítom, hogy tudomásul vette a Központi Bizottság."

MSZMP KB, 1965. március 11-13. (kibővített ülés). MOL, 288. f., 4/73. ő. e.

Címkék:

[MSZMP](#) ^[2]

[Kádár János](#) ^[3]

[Hruscsov](#) ^[4]

[Onódy Lajos](#) ^[5]

[Yad Vashem Intézet](#) ^[6]

[Ferencváros](#) ^[7]

[Mézess Mackó](#) ^[8]

[EMKE](#) ^[9]

[Kis Royal](#) ^[10]

Kiadás: 3. évfolyam (2003) 5. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/egy_becsuleses_tszfokonyvelo_egyedul_tobbet_sikkaszt_mint_ez_a_23_ember_egyutt.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/egy_becsuleses_tszfokonyvelo_egyedul_tobbet_sikkaszt_mint_ez_a_23_ember_egyutt.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mszmp>

- [3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kadar-janos>
- [4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/hruscsov>
- [5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/onody-lajos>
- [6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/yad-vashem-intezet>
- [7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ferencvaros>
- [8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mezes-macko>
- [9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/emke>
- [10] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kis-royal>